

Personeels- en werkingsuitgaven

De **personeelsuitgaven** omvatten de lonen van het gemeentepersoneel, de werkgeversbijdragen, de vergoeding voor woon-werkverkeer en andere financiële voordelen. Maar evengoed de bezoldiging van de burgemeester en schepenen, de presentiegelden van de gemeenteraadsleden en de pensioenen van de vroegere mandatarissen.

Gemeenten staan zelf in voor de pensioenen van hun vastbenoemde ambtenaren die met pensioen gaan. Dit in tegenstelling tot de contractueel benoemde ambtenaren die onder het federale werknemerspensioenstelsel vallen. Gemeenten kunnen voor hun contractueel personeel wel beslissen om bij te dragen voor de opbouw van een aanvullend pensioen, een zogenaamde 2e pijler.

De **pensioenbijdragen** voor het vastbenoemde personeel nemen de laatste jaren steeds sterker toe om het pensioenfonds te financieren waarmee de huidige gepensioneerden worden betaald (repartitiestelsel). Om de pensioenreserve op peil te houden storten de besturen een basisbijdrage en een responsabiliseringsbijdrage. Die laatste wordt betaald door besturen die in verhouding minder vastbenoemden in dienst hebben dan ervoor (zie fiche 8). Van beide bijdrages gaat de bijdragevoet stelselmatig naar omhoog.

De **werkingsuitgaven (voor goederen en diensten)** omvatten alle uitgaven die noodzakelijk zijn voor de goede werking van de gemeente zoals de kosten voor verwarming, elektriciteit en internet, aankoop van kantoorbenodigdheden en -materiaal, onderhoudscontracten voor voertuigen...

Zowel de personeels- als werkingsuitgaven zijn erg gevoelig voor de inflatie, waarvan de evolutie wordt gemeten via de spilindex van het openbaar ambt. Telkens de spilindex met 2% wordt overschreden, passen lokale besturen hun loonuitgaven aan. Het Planbureau volgt deze index op in zijn inflatievooruitzichten.

Enkele cijfers

- De personeels- en werkingsuitgaven vertegenwoordigen samen 70% van de uitgaven van de gemeenten.
- Het (statutair en contractueel) gemeentepersoneel (OCMW's inbegrepen) telde volgens de statistieken van de RSZ 105.171 werknemers (in vte) in 2023.
- De personeelsuitgaven (zonder de lonen voor het onderwijzend personeel) bedragen in 2024 gemiddeld 1.039 euro per inwoner. In de grootsteden en centrumsteden komen ze uit op een gemiddeld niveau van 1.418 euro per inwoner.
- De gemeenten geven in 2024 gemiddeld 489 euro per inwoner aan de aankoop van goederen en diensten uit. Verhoudingsgewijs liggen die uitgaven hoger in de grote en regionale steden en in de kustgemeenten (zie grafiek).
- Gemeenten die sterker geneigd zijn om een beroep te doen op derden (diensten) voor bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden aan gebouwen, technische bijstand, onderhoud van parken en aanplantingen, hebben in verhouding meer werkingskosten dan loonkosten van het eigen personeel.

Niveau van de personeels- en werkingsuitgaven per clustergroep van gemeenten – 2024 (in EUR/inw.)

